

JohtočálaJahki 2025-X

Dato: 28.11.2025

Boazologu unnideami bagadus

Sisdoallu

Álggahus	1
1 Njuolggadusat boazolohkounnideami birra	2
1.1 Boazodoalloláhka § 60 a	2
2 Siidda ovddasvástádus.....	2
2.1 Goas ferte siida bidjat johtui unnidanproseassa?	2
2.2 Siida ferte ráhkadit ja čadahit unnidanplána	3
2.2.1 Unnidanplána mas bajit rádji lea iešguđetlágan	4
2.2.2 Unnidanplána mas bajit rádji lea iešguđetlágan	5
2.3 Unnidanplána go lea mearriduvvon alimus boazolohku juohke siidaoassái	9
3 Boazodoallostivrra rolla.....	9
3.1 Unnidanplána lea doallelaš.....	9
3.2 Unnidanplána ii leat doallelaš	10
3.3 Unnidanplána čadaheapmi	11

Álggahus

Bagadus govvida ja čilge ođđa mearrádusaid boazologu unnideami birra boazodoallolágas § 60 a, mii bođii fápmui suoidnemánu 1. beaivvi 2025.

Ulbmil láhkariевdadusain lea láchčit siidii ja siidaosiide eambbo vejolašvuođaid boazologu unnideapmái, ja ahte sáhttet eambbo go ovdal soabadit unnidanplána ráhkadeami ja čadaheami birra. Dan bokte sáhttá unnidanplána oažžut eambbo legitimatehta.

Muhtun hástalusat leat go siidaoasit leat lasihan bohccuid ovdamunnin boazologu geahpedeapmái ja unnimus siidaosiid suodjaleapmi. Láhkariевdadusa mielde sáhttá siidda eanetlohku mearridit ovttalágan alimus ráji unnideapmái. Dat addá siidii vejolašvuođa suddjet unnimus siidaosiid. Jus siidaoasit eai soabat unnidanplána birra, de lea boazodoallostivrras gelbbolašvuohta mearridit unnideami mas boadusin lea ovttalágan boazolohku. Dat spiehkasta das mo ovdal lei, go boazodoallostivra sáhtii mearridit gorrevuđot unnideami. Go unnida ovttalágan boazolohkui, de guddet siidaoasit main lea alimus boazolohku váldooasi unnidannoadis. Siidaoassi mii lea lasihan bohccuid ovdamunnin boazologu geahpedeapmái, sáhttá movttiiduvvot eanemusat soahpat siiddain unnidanplána ektui. Dábálaččat ii leat dárbu ahte unnimus siidaoasit váldet oasi unnideamis.

1 Njuolggadusat boazolohkunnideami birra

1.1 Boazodoalloláhka § 60 a

Ovddeš mearrádus boazodoallolágas § 60 lea láhkariевdadusa maŋŋel juhkkjuvvon guovtti mearrádussii, § 60 ja § 60 a.

§ 60 ásaha boazolohkomearrádusaid. Njuolggadusat boazologu mearrideami birra eai leat rievdaduvvon. Njuolggadusat boazologu mearrideami birra eai leat čilgejuvvon dan bagadusas.

§ 60 a ásaha boazologu unnideami mearrádusaid. Boazologu unnideami mearrádusat leat rievdaduvvon. Njuolggadusat boazologu unnideami birra leat čilgejuvvon dan bagadusas.

§ 60 a. Boazologu unnideapmi

Jus siidda boazolohku lea badjel boazologu mii lea mearriduvvon § 60 mielde, de galgá siida ráhkadit ja čađahit unnidanplána nuppi dahje goalmát lađđasa mielde.

“Siidaosiid jodiheaddjit sáhttet ovttajienalaččat mearridit unnidanplána mas biddjo iešguđetlágan boazolohku guđege siidaoassái.”

Siidaosiid jodiheaddjit sáhttet eanetlogu bokte mearridit unnidanplána mas biddjo ovttaláŋan alimus boazolohku siidaosiide. Jus dat ii deavdde olles dárbblaš unnideami, de ferte plána mearriduvvot ahte juohke siidaoassi galgá gorrevuđolaččat unnidit badjelmearálaš boazologu.

Jus unnidanplána lea doallelaš, de galgá boazodoallostivra dohkkehit dan. Boazodoallostivra galgá sihkkarastit ahte plána čađahuvvo, dása gullá mearridit áigemeari goas plána galgá leat ráhkaduvvon ja áigemeari boazologu unnideami čađaheapmái.

Jus siida ii leat ráhkadan doallelaš unnidanplána, de galgá boazodoallostivra mearridit unnideami mii mielddisbuktá ovttaláŋan boazologu buot siidda siidaosiide.

Jus lea mearriduvvon alimus boazolohku § 60 mielde, de galgá mearriduvvon boazolohku leat vuodđun unnideapmái, jus siida ii čađat unnideami nuppi lađđasa mielde.

2 Siidda ovddasvástádus

2.1 Goas ferte siida bidjat johtui unnidanproseassa?

Goas siida ferte ráhkadit ja čađahit unnidanplána boahtá ovdan § 60 a vuosttaš lađđasis.

«Jus siidda boazolohku lea badjel boazologu mii lea mearriduvvon § 60 mielde, de galgá siida ráhkadit ja čađahit unnidanplána nuppi dahje goalmát lađđasa mielde.».

Siida dárbbáša dušše bidjat johtui unnidanproseassa jus boazolohku lea badjel siidda mearriduvvon boazologu. Unnidanplána galgá fuolahit ahte siidda boazolohku boahtá mearriduvvon alimus boazologu dássái.

Jus siida doallá boazologu vuollel siidda mearriduvvon alimus boazologu, de ii leat dárbbášlaš bidjat johtui unnidanproseassa.

2.2 Siida ferte ráhkadit ja čađahit unnidanplána

Unnidanplánas galgá siida čilget mo unnideapmi juhkkovuvvo siidaosiid gaskkas, ja mearridit áigemeari unnidanplána čađaheapmái. Go siida lea ráhkadan unnidanplána man hárrái lea doarvái ovtamielalašvuhta, de galgá unnidanplána sáddejuvvot boazodoallostivrii mii árvvoštallá ja mearrida unnidanplána. Go unnidanplána lea mearriduvvon, de galgá siida čađahit plána.

Siiddas leat guokte molssaevttolaš välljejumit unnidanplánai. Vuosttaš molssaeaktu boahtá ovdan § 60 a nuppi lađđasis. Siidaosiid jodiheaddjit sáhttet ovttajienalaččat mearridit unnidanplána mas biddjo iešguđetlágan boazolohku guđege siidaoassái. Dat molssaeaktu čilgejuvvu čuoggás 2.2.1.

Nubbi molssaeaktu boahtá ovdan § 60 a goalmát lađđasis. Siidaosiid jodiheaddjit sáhttet eanetlogu bokte mearridit unnidanplána mas biddjo ovttalágan alimus boazolohku siidaosiide. Jus dakkár unnidemiin ii jovssa mearriduvvon alimus boazologu, de ferte siida dasa lassin mearridit ahte juohke siidaoassi galgá loahpa unnidit gorrelogu mielde. Dat molssaeaktu čilgejuvvu čuoggás 2.2.2.

Unnidanplánas galgá siida mearridit man galle bohcco sáhttet leat juohke ovtta siidaoasis ovdal go unnidanplána oidnojuvvu čađahuvvon. Dehálaš fuomášupmi lea ahte mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái unnidanplánas ii mearkkaš ahte mearriduvvo alimus boazolohku guđege siidaoassái. Dat čájeha dušše ahte lea mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái ieš unnidanproseassas.

Go unnidanplána lea čađahuvvon, de eai leat šat siidaoasit čadnon unnidanplánai. Dalle sáhttet siidaoasit ieža heivehit boazologu siidda alimus mearriduvvon boazologu rámmaid siskkobealde. Jus boazolohku fas rasttilda alimus mearriduvvon boazologu, de dat dagaha gáibádusa ođđa unnidanplánai § 60 a vuosttaš lađđasa mielde.

Govva mas lea teaksta, šearbmagovva, Fontta, diagrámma KI-ráhkaduvvon sisdoallu sáhtá leat boasttut. **Unnidanproseassa govviduvvo skovis das vuollelis.**

Čilgen dihte njuolggadusaid boazologu unnideami birra ja siidda iešguđetlágan vejolašvuodaid birra unnidanplánas, de mii geavahit ovdamearkka siiddas mas leat njeallje siidaoasi ja alimus mearriduvvon boazolohku 1600 bohcco. Tabeallas das vuollelis oaidná ahte boazolohku lea vuollel siidda alimus mearriduvvon boazologu, ja de ii leat dárbu bidjat johtui unnidanproseassa boazodoallolága § 60 a mielde.

Boazolohku

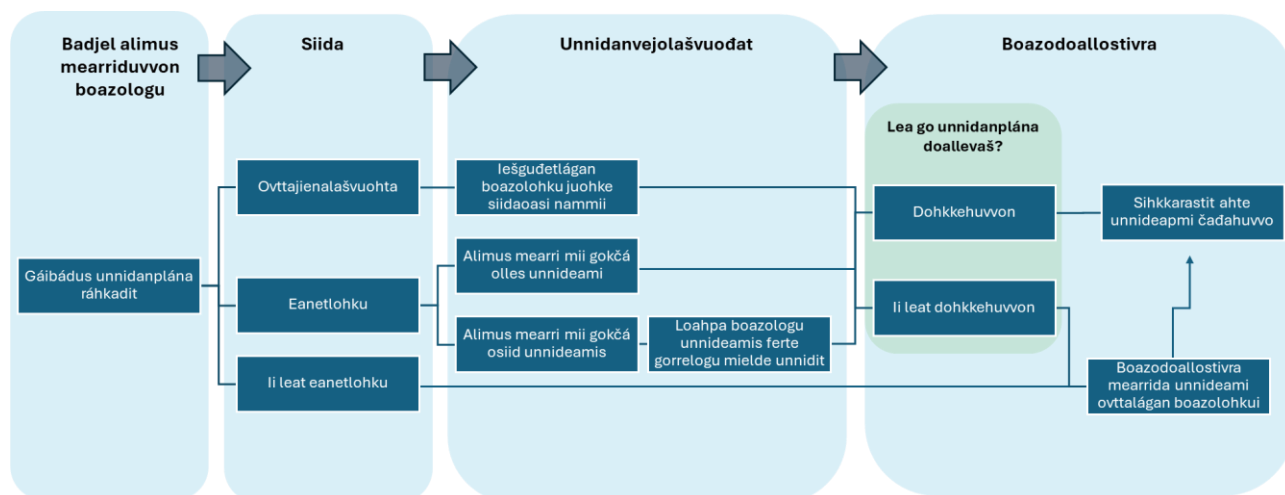
Siidaoassi A	800
Siidaoassi B	400
Siidaoassi C	200
Siidaoassi D	200
Obbalaččat	1600

2.2.1 Unnidanplána mas bajit ráđji lea iešguđetlágan

Siidda vuosttaš vejolašvuohta ráhkadit unnidanplána boahdá ovdan §60a nuppi lađđasis.

«Siidaosiid jođiheaddjit sáhttet ovttajienalaččat mearridit unnidanplána mas biddjo iešguđetlágan boazolohku guđege siidaoassái.».

Dat mearkkaša ahte jus buot siidaoassejođiheaddjit soabadit, de sáhtta siida mearridit ahte siidaoasit galget unnidanproseassas unnidit boazologu iešguđet meriin.

Tabealla das vuolles čájeha unnidanplána ovdamearkka siiddas mas leat njeallje siidaoasi mas alimus mearriduvvon boazolohku lea 1600 bohcco. Jagi mielde lea dan siidda boazolohku lassánan 2100 bohccui, nu ahte siiddas leat 500 bohcco beare ollu. Dasto ferte siida ráhkadit ja čadáhut unnidanplána

Tabealla 1: Ovttajienalaš mearráduš iešguđetlágan bajit rájis

	Mearriduvvon boazolohku juohke siidaoassái	Boazolohku (ovdal unnideami)	Unnideapmi juohke siidaoasi nammii
Siidaoassi A	800	900	-100
Siidaoassi B	400	400	
Siidaoassi C	200	600	-400
Siidaoassi D	200	200	

Obbalaččat	1600	2100	-500
-------------------	-------------	-------------	-------------

Mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái unnidanplánas ii mearkkaš ahte mearriduvvo alimus boazolohku guđege siidaoassái. Dat čájeha dušše ahte lea mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái ieš unnidanproseassas. Go unnidanproseassa lea čađahuvvon, de sáhttet siidaoasit friddja lasihit dahje unnidit iežaset boazologu, nu guhká go boazolohku ii mana badjel dan boazologu mii lea mearriduvvon siidii.

Nu go boahtá ovdan tabeallas, de lea siida ovttajienalaččat mearridan unnidanplána olahan dihte alimus mearriduvvon boazologu siiddas. Dan ovdamearkkas fertejit siidaoasit A ja C unnidit boazologu unnidanproseassas. Siidaoassi A ferte unnidit boazologu 100 bohccuin, ja siidaoassi C ferte unnidit boazologu 400 bohccuin. Siida lea mearridan ahte siidaoasit B ja D eai dárbbáš unnidit boazologu unnidanproseassas.

2.2.2 Unnidanplána mas bajit rádji lea iešguđetlágan

Siidda nubbi vejolašvuohta ráhkadit unnidanplána boahtá ovdan §60 a goalmát lađđasis.

«Siidaosiid jođiheaddjit sáhttet eanetlogu bokte mearridit unnidanplána mas biddjo ovttalágan alimus boazolohku siidaosiide. Jus dat ii deavdde olles dárbbášlaš unnideami, de ferte plánas mearriduvvot ahte juohke siidaoassi galgá gorrevuđolaččat unnidit badjelmearálaš boazologu.»

Siidaossejođiheaddjit sáhttet eanetlogu bokte mearridit ahte siidaoasit mat leat badjel mearriduvvon ráji fertejit unnidit boazologu unnidanproseassas. Dehálaš eaktu lea ahte rádji lea seamma buot siidaosiide. Dakkár unnidanplána dohkkeheapmái gáibiduvvo dábálaš eanetlohku. Dat mearkkaša ahte eambbo go bealli siidaossejođiheddjiin fertejit leat ovttaoavilis. Ovdamearkka dihte lea nu ahte siiddas mas leat njeallje siidaoasi, de fertejit golbma siidaossejođiheaddji leat ovttaoavilis, ja siiddas mas leat oktanuppelohkái siidaoasi, de fertejit guhtta siidaossejođiheaddji leat ovttaoavilis.

Siida sáhtta mearridit ahte ovttalágan alimus rádji biddjo dakkár dássái ahte unnideapmi gokčá olles dárbbášlaš unnideami olahan dihte siidda alimus boazologu. Dakkár unnidanplána govviduvvo čuoggás 2.2.2.1. Siida sáhtta mearridit ahte ovttalágan alimus rádji biddjo dakkár dássái ahte unnideapmi gokčá dušše osiid dárbbášlaš unnideamis olahan dihte siidda alimus boazologu. Dakkár unnidanplána govviduvvo čuoggás 2.2.2.2.

Buot unnidanplánaide das vuollelis lea vuolggasadji siiddas mas leat njeallje siidaoasi ja alimus mearriduvvon boazolohku 1600 bohcco. Jagi mielde lea dan siidda boazolohku lassánan 2100 bohccui, nu ahte siiddas leat 500 bohcco beare ollu. Dasto ferte siida ráhkadit ja čađahit unnidanplána.

2.2.2.1 Unnidanplána mas lea ovttalágan alimus rádji siidaosiid boazologus olles dárbbášlaš unnideami oktavuodas

Mii čájehit ovdamearkka guovtti unnidanplánii gos ovttalágan alimus rádji biddjo dakkár dássái ahte unnideapmi gokčá olles dárbbášlaš unnideami olahan dihte siidda alimus boazologu. Vuosttaš ovdamearkkas lea siidda eanetlohku mearridan ovttalágan alimus ráji 500 bohcco. Nuppi

ovdamearkkas lea siidda eanetlohku mearridan ovttalágan alimus ráji 400 bohcco.

Eanetlohkomearrádus ovttalágan alimus rádjii 500 bohcco

Dan ovdamearkkas lea siidda eanetlohku mearridan ovttalágan alimus ráji 500 bohcco. Guovtti siidaoasis leat eambbo go 500 bohcco, ja ferteba dan dihte unnidit boazologu unnidanproseassas. Ii goabbáge siidaoassi sáhte lasihit boazologu unnidanproseassas, go dat mielddisbuktá ahte siida meattilda alimus boazologu.

Tabealla 2: Eanetlohkomearrádus mas lea ovttalágan alimus rádjii 500 bohcco

	Boazolohku (ovdal unnideami)	Unnideapmi siidaosiide main leat eambbo go 500 bohcco	Alimus boazolohku go unnidanplána lea olahuvvon
Siidaoassi A	900	-400	500
Siidaoassi B	400		400
Siidaoassi C	600	-100	500
Siidaoassi D	200		200
Obbalaččat	2100	-500	1600

Mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái unnidanplánas ii mearkkaš ahte mearriduvvo alimus boazolohku guđege siidaoassái. Dat čájeha dušše ahte lea mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái ieš unnidanproseassas. Go unnidanproseassa lea čađahuvvon, de sáhttet siidaoasit friddja lasihit dahje unnidit iežaset boazologu, nu guhká go boazolohku ii mana badjel dan boazologu mii lea mearriduvvon siidii.

Nu go boahtá ovdan tabeallas, de lea siida eanetlogu bokte mearridan ovttalágan alimus ráji 500 bohcco. Siidaoasis A ledje 900 bohcco dalle go unnidanplána mearriduvvui. Unnidanproseassa oktavuodas ferte siidaoassi unnidit 400 bohccuin. Siidaoasis C ledje 600 bohcco. Unnidanproseassa oktavuodas ferte siidaoassi unnidit 100 bohccuin. Siidaoassi B ja D eaba dárbbáš unnidit boazologu. Go siidaoassi A ja C leaba unnidan boazologu alimus mearriduvvon rádjái, de leat siiddas oktiibuot 1600 bohcco. Siida lea olahan mihtu unnidit alimus boazolohkui ja unnidanplána lea ollašuvvan.

Eanetlohkomearrádus ovttalágan alimus rádjii 400 bohcco

Dan ovdamearkkas lea siidda eanetlohku mearridan ovttalágan alimus ráji 400 bohcco. Guovtti siidaoasis leat eambbo go 400 bohcco, ja ferteba dan dihte unnidit boazologu unnidanproseassas. Dat guokte eará siidaoasi sáhttiba lasihit boazologu unnidanproseassas, go 400 heakka lassáneapmi ii mana siidda alimus ráji badjel.

Tabealla 3: Eanetlohkomearrádus ovttalágan alimus rádjii 400 bohcco

	Boazolohku (ovdal unnideami)	Unnideapmi siidaosiide main leat eambbo go 400	Alimus boazolohku go unnidanplána lea olahuvvon
--	-------------------------------------	---	--

		bohcco	
Siidaoassi A	900	-500	400
Siidaoassi B	400		400
Siidaoassi C	600	-200	400
Siidaoassi D	200	+200	400
Obbalaččat	2100	-500	1600

Mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái unnidanplánas ii mearkkaš ahte mearriduvvo alimus boazolohku guđege siidaoassái. Dat čájeha dušše ahte lea mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái ieš unnidanproseassas. Go unnidanproseassa lea čadahuvvon, de sáhttet siidaoasit friddja lasihit dahje unnidit iežaset boazologu, nu guhká go boazolohku ii mana badjel dan boazologu mii lea mearriduvvon siidii.

Nu go boahťa ovdan tabeallas, de lea siida eanetlogu bokte mearridan ovttalágan alimus ráji 400 bohcco.

Siidaoasis A ledje 900 bohcco dalle go unnidanplána mearriduvvui. Unnidanproseassa oktavuodas ferte siidaoassi A unnidit 500 bohccuin. Siidaoasis C ledje 600 bohcco, ja ferte unnidanproseassa oktavuodas unnidit 200 bohccuin. Siidaoasis B ledje 400 bohcco, ja dan dihte ii dárbbáš unnidit boazologu. Go siidaosiin A, B ja C lea olahan ráji 400 bohcco guhtiige, de dat dahket oktiibuot 1200 bohcco.

Siidaoasis D ledje 200 bohcco dalle go unnidanplána mearriduvvui. Go siidaoasit A, B ja C lea olahan ráji 400 bohcco guhtiige, ja siidaoasis D leat 200 bohcco, de dat dahket oktiibuot 1400 bohcco. Alimus boazolohku lea 1600 bohcco. Siidaoassi D sáhtta dan dihte lasihit boazologu unnidanproseassa oktavuodas, nu guhká go siidda boazolohku obbalaččat ii mana badjel alimus mearriduvvon boazologu. Dan ovdamearkkas sáhtta dan dihte siidaoassi D lasihit boazologu 400 bohccui. Go buot siidaoasit leat unnidan dahje lasihan 400 bohccui, de leat siiddas 1600 bohcco oktiibuot. Siida lea olahan mihtu unnidit alimus boazolohkui ja unnidanplána lea ollašuvvan.

2.2.2.2 Unnidanplána mas lea ovttalágan alimus rádjii siidaosiid boazologus osiide dárbbášlaš unnideamis

Siidaoasit sáhttet eanetlogu bokte mearridit unnidanplána mas lea ovttalágan alimus rádjii siidaosiide ja vel gorrevuđot unnideapmi bohccuin mat leat badjel ráji. Boazodoallolága § 60 a goalmát lađđasa nuppi čuoggá mielde sáhttet siidaoasit mearridit dakkár unnidanplána. Dat mearkkaša ahte alimus rádjii biddjo dan mađe bajas, ahte go siidaoasit unnidit boazologu ráji rádjái, de boazolohku ain lea badjel siidda alimus boazologu.

Dakkár unnidanplána mielddisbukta ahte siidaoasit main leat eambbo bohccot go alimus rádjii fertejit vuos unnidit alimus ráji rádjái, ja dasto gorrelogu mielde unnidit boazologu mii lea vel badjel ráji. Siidaoasit mat leat vuolles bajit ráji unnidit dušše gorrelogu mielde.

Go dakkár unnidanplána vállje, de sáhtta siidda eanetlohku mearridit ahte alimus rádjii lea vuollegis dásis, nu ahte siidaoasit main leat eanemus bohccot fertejit unnidit eanemusat. Dan láhkái sáhtta eanetlohku válljet ahte siidaoasit main leat unnimus bohccot eai šatta nu ollu unnidit.

Ovdamearkkas das vuolles lea siidda eanetlohku mearridan ahte alimus rádjii lea 650 bohcco.

Siidaoasit main leat eambbo bohccot go alimus ráđji fertejit unnidit alimus ráji dássái. Dan ovdamearkkas lea dušše siidaoassi A mii ferte unnidit alimus ráji rádjái, go siidaoassi A lea áidna siidaoassi mas leat eambbo go 650 bohcco. Jus boazolohku ii unno eambbo, de siiddas leat ain 1850 bohcco, mii lea 250 bohcco eambbo go alimus boazolohku 1600 bohcco. Dalle ferte 250 heakka unnidit gorrelogu mielde. Dat mearkkaša ahte buot siidaoasit fertejit unnidit boazologu seamma proseantta mielde.

Tabealla 4: Eanetlohkomearrádus ovttalágan alimus ráđji 650 bohcco ja gorrelogu mielde unnideapmi

	Boazolohku (ovdal unnideami)	Unnideapmi go leat badjel 650 bohcco	Boazolohkorádji	Gorrelogu mielde unnideapmi (13,5%)	Alimus boazolohku go unnidanplána lea olahuvvon
Siidaoassi A	900	-250	650	-88	562
Siidaoassi B	400		400	-54	346
Siidaoassi C	600		600	-81	519
Siidaoassi D	200		200	-27	173
Obbalaččat	2100	-250	1850	-250	1600

Mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái unnidanplánas ii mearkkaš ahte mearriduvvo alimus boazolohku guđege siidaoassái. Dat čájeha dušše ahte lea mearriduvvon boazolohku guđege siidaoassái ieš unnidanproseassas. Go unnidanproseassa lea čađahuvvon, de sáhttet siidaoasit friddja lasihit dahje unnidit iežaset boazologu, nu guhká go boazolohku ii mana badjel dan boazologu mii lea mearriduvvon siidii.

Nu go boahtá ovdan tabeallas, de ferte siidaoassi A unnidit boazologu 250 bohccuin olahan dihte alimus ráji 650 bohcco. Vaikko dat lea dahkkon, de leat siiddas $650 + 400 + 600 + 200 = 1850$ bohcco. Dalle ferte 250 heakka unnidit gorrelogu mielde.

Gávdnan dihte man ollu bohccuid juohke siidaoassi ferte unnidit gorrelogu mielde, de sáhtta ráhkadit dakkár rehketbihtá.

$$250/1850 = 0,1351$$

Siidaoassi A: $650 \times 0,1351 = 87,81 \approx 88$ bohcco.

Siidaoassi B: $400 \times 0,1351 = 54,04 \approx 54$ bohcco

Siidaoassi C: $600 \times 0,1351 = 81,06 \approx 81$ bohcco

Siidaoassi D: $200 \times 0,1351 = 27,02 \approx 27$ bohcco

Dat mearkkaša ahte juohke okta siidaoassi lea unnidan boazologu 13,5 %.

$0,1351 \times 100 = 13,5\%$. Unnidanproseassas lea siidaoassi A unnidan boazologu alimus ráji rádjái, ja siidaoasit A, B, C ja D leat dasa lassin gorrelogu mielde unnidan. Siida lea olahan mihtu unnidit alimus boazolohkui ja unnidanplána lea ollašuvvan.

2.3 Unnidanplána go lea mearriduvvon alimus boazolohku juohke siidaoassái

Boazodoallolága § 60 a maŋemus cealkagis boahtá ovdan ahte:

«Jus lea mearriduvvon alimus boazolohku § 60 mielde, de galgá mearriduvvon boazolohku leat vuodđun unnideapmái, jus siida ii čađat unnideami nuppi lađđasa mielde.»

Dat mearkkaša ahte jus siida lea mearridan alimus boazologu juohke siidaoassái, ja dasto fertejit unnidit, de lea ain gustovaš alimus mearriduvvon boazolohku juohke siidaoassái Unnideapmi gorrelogu mielde mielddisbuktá § 60 a goalmát lađđasa nuppi čuoggá mielde ahte dakkár unnideami sáhtá čađahit jus unnideapmi alimus mearriduvvon boazologu rádjái juohke siidaoasi bokte ii leat doallelaš olahit siidda alimus mearriduvvon boazologu. Dat sáhtá leat jus siida lea mearridan ahte alimus mearriduvvon boazolohku ferte biddjot vulos guohtuneatnamiid bistevasvuoda dihte.

Jus buot siidaoasit leat ovttaoavilis, de sáhtá siida § 60 a nuppi lađđasa mielde mearridit ahte unnidanplána ii galgga čađahuvvot dakkár vugiin ahte alimus mearriduvvon boazolohku lea vuodđun juohke ovttá siidaoassái.

3 Boazodoallostivrra rolla

Boazodoallostivrra rolla lea bagadallat siidda unnidanplána sisdoalu ektui, ja makkár áigemeari sisa unnidanplána galgá leat čađahuvvon.

Viidásit lea boazodoallostivrras bajit ovddasvástádus unnidanproseassa oktavuodas. Boazodoallostivrra rolla boazolohkounnideami oktavuodas boahtá ovdan boazodoallolága § 60 a njeallját ja viđát lađđasis.

«Jus unnidanplána lea doallelaš, de galgá boazodoallostivra dohkkehit dan. Boazodoallostivra galgá sihkkarastit ahte plána čađahuvvo, dása gullá mearridit áigemeari goas plána galgá leat ráhkaduvvon ja áigemeari boazologu unnideami čađaheapmái.»

Jus siida ii leat ráhkadan doallelaš unnidanplána, de galgá boazodoallostivra mearridit unnideami mii mielddisbuktá ovttalágan boazologu buot siidda siidaosiide.»

3.1 Unnidanplána lea doallelaš

Njealját lađas mearrádusas deattuha ahte boazodoallostivra galgá árvvoštallat siidda unnidanplána ja dohkkehit dan jus plána lea «doallelaš». Dat mearkkaša ahte unnidanplána ferte ráhkaduvvon lága gáibádusaid ektui, ja ahte unnidanplána galgá fuolahit ahte siidda duohta boazolohku lea alimus mearriduvvon boazologu ektui go unnidanproseassa loahpahuvvo. Viidásit galgá boazodoallostivra mearridit čielga áigemeiid unnidanplána ráhkadeapmái ja čadaheapmái.

Go boazodoallostivra dohkkeha siidda unnidanplána, de galgá boazodoallostivra mearridit áigemeari goas plána galgá čadahuvvot. Áigemeari sáhtá leat siidda evttohusa mielde, muhto boazodoallostivra sáhtá maiddái mearridit eará áigemeiid sihkkarastin dihte ahte proseassa ovdána beaktilit guhtuneatnamiid ceavzilvuoda dihte.

3.2 Unnidanplána ii leat doallelaš

Jus boazodoallostivra ii dohkkeht unnidanplána, de sáhtá boazodoallostivra addit siidii ođđa vejolašvuoda ráhkadit plána, dahje boazodoallostivra sáhtá geavahit iežas gelbbolašvuoda mearridit unnideami mii mielddisbuktá ovttalágan boazologu siidaosiide.

Dat mearkkaša ahte boazodoallostivra sáhtá ráhkadit unnidanplána mas buot siidaosit galget unnidit iežaset boazologu ovttá meari boazolohkui. Boazodoallostivra rehkenastá ovttá meari boazologu go juogada siidda alimus boazologu ovttá ládje buot siidaosiide. Ovdamearkka dihte siidda dáfus, gos leat njeallje siidaosiid ja alimus boazolohku lea 1600 bohcco, mearrida boazodoallostivra unnidanplána mas guhtiige báhcet 400 bohcco.

Tabealla 5: Unnidanplána ii dohkkehuvvo, ja boazodoallostivra ferte mearridit ovttalágan boazologu

	Boazolohku (ovdal unnideami)	Unnidanproseassa ovttalágan boazolohkui	Differánša ovttalágan boazolohkui
Siidaosiid A	900	400	-500
Siidaosiid B	400	400	
Siidaosiid C	600	400	-200
Siidaosiid D	200	400	+200
Obbalaččat	2100	1600	

Mearriduvvon boazolohku guđege siidaosiid unnidanplánas ii mearkkaš ahte mearriduvvo alimus boazolohku guđege siidaosiid. Dat čájeha dušše ahte lea mearriduvvon boazolohku guđege siidaosiid ieš unnidanproseassas. Go unnidanproseassa lea čadahuvvon, de sáhttet

siidaoasit friddja lasihit dahje unnidit iežaset boazologu, nu guhká go boazolohku ii mana badjel dan boazologu mii lea mearriduvvon siidii.

Nu go boahtá ovdan tabeallas, de lea siidaoasis A 900 bohcco go boazodoallostivra mearrida unnidanplána. Unnidanproseassa oktavuodas ferte siidaoassi A unnidit 500 bohccuin. Siidaoasis C ledje 600 bohcco, ja ferte unnidanproseassa oktavuodas unnidit 200 bohccuin. Siidaoasis B ledje 400 bohcco, ja dan dihte ii dárbbáš unnidit boazologu. Go siidaosiin A, B ja C lea olahan ráji 400 bohcco guhtiige, de dat dahket oktiibuot 1200 bohcco.

Siidaoasis D leat 200 bohcco go boazodoallostivra mearrida unnidanplána. Go siidaoasit A, B ja C leat olahan ráji 400 bohcco guhtiige, ja siidaoasis D leat 200 bohcco, de dat dahket oktiibuot 1400 bohcco. alimus boazolohku lea 1600 bohcco. Siidaoassi D sáhtta dan dihte lasihit boazologu unnidanproseassas, nu guhká go siidda boazolohku obbalaččat ii mana badjel alimus mearriduvvon boazologu. Siidaoasis D ledje 200 bohcco go unnidanplána mearriduvvui. Dan ovdamearkkas sáhtta dan dihte siidaoassi D lasihit boazologu 400 bohccui. Go buot siidaoasit leat unnidan dahje lasihan 400 bohccui, de leat siiddas 1600 bohcco oktiibuot. Siida lea olahan mihtu unnidit alimus boazolohkui ja unnidanplána lea ollašuvvan.

Boazodoallostivrra gelbbolašvuohta mearridit unnidanplána lea oaivilduvvon maŋemus vejolašvuohtan sihkarastin dihte boazodoallolága bajit mihtu ceavzilis boazodoalu birra.

3.3 Unnidanplána čadaheapmi

Siidaoasit leat geatnegahtton čadahit mearriduvvon unnidanplána daid áigemeiid ja dainna boazologuin mii lea mearriduvvon plánas. Jus okta dahje eambbo siidaoasit eai čuovvol unnidanplána, de sáhtta boazodoallostivra dahje stáhtahálddašeddi ránggáštut dan dahje daid siidaosiid geaidda dat guoská boazodoallolága vuodul kapihttal 11 ránggáštusaid ja bággodoaimmat birra.

Dat mearkkaša ahte okta siidaoassi dahje dat siidaoasit mat eai čuovo unnidanplána sáhttet oažžut gohččuma, bággensáhku ja eará ránggáštusaid. Viidásit mearkkaša dat ahte siidaoassi dahje siidaoasit mat eai čuovo unnidanplána sáhttet massit vuoigatvuoda doarjagii ja boraspirebuhtadussii.